

BIJLAGE L**Working Group 13: 'Neerlandica'**

Vergadering 18 april 1990

Nijmegen

Inleiding

Het begint traditie te worden dat werkgroep 13 enkele weken voor de halfjaarlijkse vergaderingen van de NTG bij elkaar komt. Het gebruikelijke gezelschap, Johannes Braams (PTT Research Neher Lab), Nico Poppelier (Elsevier Science Publishers) en Victor Eijkhout (Katholieke Universiteit Nijmegen, coördinator en notulist), was deze keer (eenmalig?) uitgebreid met David van Leeuwen (Rijksuniversiteit Leiden).

Werkgroep 13 mag reeds na een jaar terugzien op een roemrijk verleden. De vervangingsstijlen voor \LaTeX , en de compleet nieuwe briefstijl zijn reeds een feit (hierover is gerapporteerd in TUGboat [1]); een eerste versie van de taaloptie `dutch` was al beschikbaar, en het werk aan de stijloptie `a4` is voltooid (rapportage hierover volgt in TUGboat [2]).

Het voornaamste programmapunt was deze keer de nieuwe versie van `dutch`, die deel uitmaakt van een groter project, `babel` genaamd; het werk van Johannes.

Taalspecifiek: Dutch

De taaloptie `dutch` bevatte reeds parameterwaarden voor taalafhankelijke delen van de standaardstijlen van \LaTeX – dit omvat ook de `\date`. Sinds de vorige keer is daar een stuk bijgekomen dat de trema actief maakt; zie de notulen van de vorige vergadering.

Nico had hier grotendeels de macro's uit de stijloptie `german` – zie [3] – voor gebruikt. David had wat kritiek hierop, en al discussiërend kwamen nog wat bezwaren aan het licht.

- De gebruikte benaming 'umlaut' is niet optimaal: 'trema' is beter.
- Nico tekent aan dat TUG aanraadt in publicaties over \TeX de naamgeving uit de boeken over \TeX en \LaTeX te hanteren. In het \TeX -boek wordt de Nederlandse trema aangeduid met 'dieresis or umlaut accent'. De term 'umlaut' is in zijn ogen dus niet misplaatst.
- De trema moet niet actief zijn in wiskunde-modus.
- Het is niet nodig uitgebreid te testen op welk teken de trema komt: er zijn uitsluitend enige tests nodig voor de speciale gevallen. In principe is een trema door `\discretionary{#1}{-}{\"#1}` te implementeren.

Nico of Johannes zal deze bezwaren verwerken.

Voor de Nederlandse 'aanhalingstekens openen' worden nu de macro's uit `german` gebruikt. Eigenlijk zou dit een aparte ligatuur moeten zijn.

Verder kan `dutch` nu vanuit Plain \TeX gebruikt worden.

Taalonafhankelijk: Babel

In overleg met Hubert Partl is Johannes bezig geweest met een poging standaardisatie te bereiken van nationale aanpassingen aan de \LaTeX stijlen.

Resultaat hiervan is een stijloptie `babel` die het gemeenschappelijk werk doet van alle nationale aanpassingen. Deze optie wordt automatisch geladen door de verschillende taalopties, en hierin worden de herdefinities van talige termen gedaan. Voorts bevat deze optie het mechanisme om nieuwe talen te kunnen definiëren.

Afzonderlijke taalopties hoeven nu enkel de parameterwaarden te zetten, en kunnen zelf zaken als de actieve trema – zowel in `german` als in `dutch`, maar onderling op enkele punten verschillend – regelen.

Het ziet er allemaal fraai uit en er was geen echte kritiek op. Kritiek geuit tijdens de vorige vergadering is allemaal verwerkt.

Overige punten

Over de optie `a4` is niet gesproken. Na het artikel van Johannes en Nico moet dat punt afgehandeld zijn. Ook de NTG stijlen zijn nauwelijks genoemd. Wel is de noodzaak uitgesproken in het algemeen goede gebruikersdocumentatie voor alle stijlen en opties te verzorgen.

Er komt een artikel door Johannes en Nico over het Babel-project in een nummer van TUGboat in 1990.

Er is, naar aanleiding van opmerkingen van David, gesproken over aangepaste fonts voor het Nederlands. David heeft enkele nieuwe ligaturen gemaakt, met name de 'fk' en de 'fij' ligatuur. Voor allebei geldt dat er vraagtekens te zetten zijn. Bij voorbeeld: de combinatie 'fk' bevat een lettergreepscheiding. Mag een ligatuur dan nog?

Verder zijn het voornamelijk praktische problemen van standaardisatie die wijder gebruik van deze ligaturen ver-

hinderen. Een verder punt is dat David deze tekens in codes boven de 127 gestopt heeft, iets waar veel printeraansturingprogramma's niet tegen kunnen. Dit zou opgelost kunnen worden door – wat David ook al gedaan heeft – enkele weinig gebruikte tekens uit de Computer Modern fonts als de 'æ' en 'œ' te vervangen door de 'fk' en 'fij' ligaturen. Met \TeX 3.0 en de bijbehorende familie printeraansturingprogramma's van Nelson Beebe moeten alle problemen hoe dan ook van de baan zijn.

Conclusie

Werkgroep 13 kan zichzelf nog niet opheffen, maar als de huidige projecten afgerond zijn zal er niet veel meer te doen zijn dan onderhoud plegen – althans, dat is wat de werkgroep voorziet. Victor is op deze toestand al een voorschot aan het nemen: hij heeft in het afgelopen half jaar enkel reparaties verricht aan de vervangingsstijlen.

Overigens worden de activiteiten van werkgroep 13 in

dit tijdschrift wel interessanter (lees: lastiger) gemaakt door het feit dat zowel \TeX als \LaTeX een revisie ondergaan. Misschien kan werkgroep 13 dus nog wel enige tijd vooruit.

References

- [1] Johannes Braams, Victor Eijkhout en Nico Poppelier, *The development of national \LaTeX styles*, TUGboat 10 (1989) #3, 401–406.
- [2] Johannes Braams en Nico Poppelier, *Babel, a multilingual style-option system for use with the standard document styles of \LaTeX* , te verschijnen in TUGboat vol. 11 (1990).
- [3] Hubert Partl, *German \TeX* , TUGboat 9 (1988) #1, 70–72.